A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2007. május 10.*

A C-328/05. P. sz. ügyben,

az **SGL Carbon AG** (székhelye: Wiesbaden [Németország], képviselik: M. Klusmann és F. Wiemer Rechtsanwälte)

fellebbezőnek

a Bíróság alapokmányának 56. cikke alapján 2005. augusztus 30-án benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: F. Castillo de la Torre, M. Schneider, W. Mölls és H. Gading, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

* Az eljárás nyelve: német.

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: K. Lenaerts tanácselnök, Juhász E., R. Silva de Lapuerta (előadó), G. Arestis és T. von Danwitz bírák,

főtanácsnok: J. Mazák,
hivatalvezető: Fülöp B. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. október 26-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2007. január 18-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Kereseti kérelmében az SGL Carbon AG (a továbbiakban: SGL Carbon) elsősorban az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságának a T-71/03., T-74/03., T-87/03. és T-91/03. sz., Tokai Carbon és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 15-én hozott ítéletének (EBHT 2005., II-10*. o.; a továbbiakban: a megtámadott ítélet) részleges hatályon kívül helyezését kéri, amely ítélettel az Elsőfokú Bíróság elutasította a fellebbezőnek az EK-Szerződés 81. cikke és az EGT-

megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-2/37.667 – ún. „speciális grafitok"-ügy) 2002. december 17-én hozott C(2002) 5083 végleges bizottsági határozat (a továbbiakban: a vitatott határozat) ellen benyújtott keresetét, másodlagosan pedig az említett határozatban a fellebbezőre kiszabott bírság csökkentését kéri.

Jogi háttér

A 17. rendelet

2 A Szerződés [81.] és [82.] cikkének végrehajtásáról szóló, 1962. február 6-i 17. (első) tanácsi rendelet (HL 1962. L 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.; a továbbiakban: a 17. rendelet) 15. cikke kimondja:

„(1) A Bizottság határozattal 100-tól 5000 elszámolási egységig terjedő összegű bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy a vállalkozások társulásaira, ha szándékosan vagy gondatlanságból:

[...]

b) a 11. cikk (3) vagy (5) bekezdése [...] szerinti kérésre helytelen információt szolgáltatnak [...];

[...].

(2) a Bizottság határozattal 1 000-től 1 000 000 elszámolási egységig terjedő, vagy annál nagyobb összegű bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy a vállalkozások

társulásaira, de a bírság mértéke nem haladhatja meg a jogsértésben részt vevő egyes vállalkozások megelőző éves üzleti forgalmának 10%-át, ha a vállalkozások szándékosan vagy gondatlanságból:

a) megsértik a Szerződés 85. cikkének (1) bekezdését vagy 86. cikkét

[...].

A bírság összegének megállapításakor a jogsértés súlyát és időtartamát is figyelembe kell venni."

A bírságkiszabási iránymutatás

3 A 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló bizottsági iránymutatás (HL 1998. C 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 171. o.; a továbbiakban: a bírságkiszabási iránymutatás) preambulumában előírja:

„Az [...] iránymutatás által felvázolt elveknek biztosítaniuk kell, hogy a Bizottság határozatai a vállalkozások és a Bíróság előtt átláthatóak és pártatlanok legyenek,

ugyanakkor fenn kell tartaniuk a vonatkozó jogszabályok alapján a bírságok kiszabása tekintetében az összforgalom 10%-ának korlátain belül a Bizottságra ruházott mérlegelési jogkört. E mérlegelésnek azonban egységes és megkülönböztetéstől mentes, a versenyszabályok megsértésének büntetése terén kitűzött célokkal összhangban álló politikát kell követnie.

A bírság összegének meghatározásánál alkalmazandó új módszer – amelyik a súlyosító, illetve az enyhítő körülmények figyelembevételével megfelelően növelt, illetve csökkentett alapösszegből indul ki – a következő szabályokat követi."

4 A bírságkiszabási iránymutatás 1. pontjának értelmében „az alapösszeget a jogsértés súlyosságával és időtartamával összhangban határozzák meg, amelyek a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésében említett kizárólagos feltételek". A 2. pontjának értelmében „az alapösszeget súlyosító körülmények esetén növelni lehet, mint például az ugyanazon vállalkozás(ok) által elkövetett azonos típusú, ismétlődő jogsértések". A bírságkiszabási iránymutatás 3. pontja alapján a hivatkozott összeget különleges enyhítő körülmények esetén csökkenteni lehet.

Az engedékenységi közlemény

5 A kartell ügyek esetében a pénzbírságok alóli mentességről és a pénzbírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 1996. C 207., 4. o., a továbbiakban: az engedékenységi közlemény) meghatározza azon feltételeket, amelyek teljesülése esetén a Bizottsággal a vizsgálat során együttműködő vállalkozások mentesülhetnek az általuk egyébként megfizetendő bírság alól, illetve bírságcsökkentésben részesülhetnek.

6 Az engedékenységi közlemény A. szakaszának (5) bekezdése értelmében:

„A vállalkozás együttműködése csak egyike azon tényezőknek, amelyeket a Bizottság figyelembe vesz a bírság összegének megállapítása során. [...]"

7 Az engedékenységi közlemény „Lényeges mértékű csökkentés" című C. szakasza a következőképpen rendelkezik:

„Azon – a B. szakasz b)–e) pontjában felsorolt feltételeknek megfelelő – vállalkozással szemben, amely felfedi a titkos kartellt, miután a Bizottság határozatban elrendelt vizsgálatot kezdett a kartellben részt vevő vállalkozásokkal szemben anélkül, hogy e vizsgálat kellő bizonyítékot nyújtott volna a határozat elfogadása céljából indított eljárás megindításához, a bírság 50–75%-kal csökkenthető."

8 Az engedékenységi közleménynek a C. szakaszban hivatkozott B. szakaszában felsorolt feltételek szerint a szóban forgó vállalkozás:

„a) feljelenti a Bizottságnak a titkos kartellt, még mielőtt ez utóbbi határozat alapján megkezdené a kartellben részt vevő vállalkozások vizsgálatát, és anélkül, hogy elegendő információval rendelkezne ahhoz, hogy bizonyítsa a feljelentett kartell létezését;

b) elsőként szolgáltat meghatározó elemeket a kartell létezésének bizonyításához;

c) legkésőbb addig véget vet a jogellenes tevékenységben való részvételének, amikor feljelenti a kartellt;

d) átadja a Bizottságnak az összes hasznos információt, valamint az összes okiratot és bizonyítékot, amellyel a kartell kapcsán rendelkezik, valamint állandó és teljes együttműködést tanúsít a vizsgálat egész ideje alatt;

e) nem kényszerített más vállalkozást a kartellben való részvételre, továbbá nem volt kezdeményező vagy meghatározó szerepe a jogellenes tevékenységben".

9 Az engedékenységi közlemény „Jelentős mértékű csökkentés" című D. szakasza a következőképpen rendelkezik:

„1. Amikor a vállalkozás együttműködik anélkül, hogy a B. és C. szakaszban ismertetett feltételeket teljesítené, azon bírság 10–15% közötti mérséklésének kedvezményében részesül, amelyet az együttműködés hiánya miatt szabtak volna ki rá.

2. Ilyen lehet többek között az az eset, amikor:

– a kifogásközlés elküldése előtt a vállalkozás olyan információkat, okiratokat vagy egyéb bizonyítékokat szolgáltat, amelyek hozzájárulnak az elkövetett jogsértés létezésének megerősítéséhez,

– a kifogásközlés kézhezvételét követően a vállalkozás tájékoztatja a Bizottságot arról, hogy nem vitatja azoknak a tényeknek a valósságát, amelyekre a Bizottság vádjait alapíthatja."

Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény hetedik kiegészítő jegyzőkönyve

10 Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény hetedik kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Kétszeres eljárás alá vonás vagy büntetés tilalma

1. Ha valakit egy állam büntető törvényének és büntető eljárási törvényének megfelelően egy bűncselekmény kapcsán már jogerősen felmentettek vagy elítéltek, e személlyel szemben ugyanennek az államnak az igazságszolgáltatási szervei ugyanezen bűncselekmény miatt nem folytathatnak büntető eljárást, és vele szemben abban büntetést nem szabhatnak ki.

2. Az előző bekezdés rendelkezései nem képezik akadályát annak, hogy az adott állam büntető törvényeinek és büntető eljárási törvényeinek megfelelően az eljárást újból megindítsák, ha új vagy újólag feltárt tények vagy az eljárás alapvető hibái természetüknél fogva kihatással vannak a meghozott ítéletre.

[...]"

Az eljárás és a vitatott határozat alapjául szolgáló tényállás

11 A megtámadott ítéletben az Elsőfokú Bíróság az alábbiak szerint összegezte az előtte benyújtott kereset alapjául szolgáló tényállást:

„1 A [vitatott] határozatban a Bizottság megállapította, hogy az 1993. július és az 1998. február közötti időszakban számos vállalkozás vett részt az EK 81. cikk (1) bekezdése és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás (a továbbiakban az EGT-megállapodás) 53. cikkének (1) bekezdése szerinti megállapodásokban és összehangolt magatartásokban a speciális grafitok ágazatában.

2 A [vitatott] határozatban használt »speciális grafit« kifejezést – a különböző kohászati felhasználásra szánt grafitelektródák kivételével – különböző grafittermékek megnevezésére használják, azaz az izosztatikus, extrudált és öntött grafitra.

3 Az izosztatikus grafit az extrudált és az öntött grafitnál jobb mechanikai tulajdonságokkal rendelkezik, az egyes termékek ára pedig azok mechanikai tulajdonságainak függvényében változik. Az izosztatikus grafitot különösen a

gépjárműiparban és az elektronikaágazatban használják, fém öntőformák gyártásához használt elektroeróziós gépek elekródájaként. Az izosztatikus grafitot nem vastartalmú fémek – mint például a réz vagy rézötvözetek – folyamatos öntésénél is használják öntőformaként.

4 Az izosztatikus grafit, valamint az extrudált, illetve öntött grafit előállítási költsége között legalább 20%-os eltérés tapasztalható. Általában az extrudált grafit a legolcsóbb, ezért amennyiben megfelel a felhasználási követelményeknek, azt használják. Az extrudált termékeket széles körben használják ipari célokra, különösen a kohászatban, az alumíniumiparban, a vegyiparban és a fémiparban.

5 Az öntött grafitot általában csak nagyobb méretet igénylő alkalmazások esetén választják, mivel jellemzői rendszerint rosszabbak az extrudált grafit tulajdonságainál.

6 A grafittermékeket általában vagy közvetlenül, megmunkált késztermék formájában szállítják a gyártás helyéről az ügyfeleknek vagy közvetetten, a megmunkálás helyének közbeiktatásával. Az ilyen műhelyek megmunkálatlan grafittömböket vagy rudakat vásárolnak, azokat megmunkálják – azaz a vevő igényeinek megfelelően formálják – majd eladják a végső vevőnek.

7 A [vitatott] határozat két különböző kartellre vonatkozik, amelyek közül az egyik az izosztatikus speciális grafit piacát fedte le, a másik az extrudált speciális grafit piacát, míg az öntött grafitra vonatkozóan semmiféle jogsértésre utaló bizonyítékot nem találtak. Ezek a kartellek egészen sajátos termékekre, teljes vagy darabolt grafittömbökre vonatkoztak, amelyekbe nem tartoznak bele a megmunkált, azaz az ügyfél számára méretre alakított termékek.

8 A nyugati világ fő speciálisgrafit-gyártói multinacionális vállalkozások. A speciálisgrafit-értékesítések 2000-ben világszinten elérték a 900 millió eurót, amelyből 500 millió eurót tett ki az izosztatikus grafit és 300 millió eurót az extrudált grafit. 2000-ben az egész EGT-ben az értékesítések összege 100–120 millió euró között volt az izosztatikus termékek esetében, és 60–70 millió euró között az extrudált termékek esetében. A megmunkálatlan termékek 35–50 millió eurót tettek ki az izosztatikus termékek piacán, és körülbelül 30 millió eurót az extrudált grafitok piacán.

9 A [vitatott] határozat elfogadásának időpontjában az egész EGT legjelentősebb izosztatikus grafit-gyártói [különösen] a német SGL Carbon vállalkozás [...].

[...]

12 1997 júniusában a Bizottság a grafitelektróda-piacot érintő vizsgálatot kezdeményezett, amely az EK-Szerződés 81. cikke és az EGT-megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-1/36.490 – ún. »grafitelektródák«-ügy) 2001. július 18-án hozott bizottsági határozat (HL 2002. L 100., 1. o.) elfogadásához vezetett. [...]

[...]

14 Az Egyesült Államokban 2000 márciusában és 2001 februárjában büntetőeljárás indult a [Le Carbone-Lorraine SA] leányvállalata valamint [a japán Tokyo Tanso Co. Ltd] leányvállalata ellen, a speciális grafitból készült termékek piacát érintő kartellben való részvétel miatt. A vállalatok bűnösnek vallották magukat, és vállalták a bírság kifizetését. [...]

15 A Bizottság 2007. május 17-én kifogásközlést küldött a [vitatott] határozat címzettjeinek. [...] Egyetlen vállalkozás sem vitatta a tények valóságtartalmát.

[...]

17 A közigazgatási eljárás 2002. december 17-én a [vitatott] határozat meghozatalával végződött. [...]

[...]

19 A [vitatott] határozat [ismerteti], hogy az izosztatikus grafit piacára vonatkozó kartellmegállapodásokat rendszeres, négy különböző szinten tartott, többoldalú találkozókon fogadták el:

– »felső szintű« találkozón, amelyen a vállalatok vezetői vettek részt, és amelyeken az együttműködés alapelveit határozták meg;

– »nemzetközi munka« találkozón, amely a különböző kategóriájú grafittömbök osztályozására és az egyes kategóriákra vonatkozó legalacsonyabb ár meghatározására irányult;

– »regionális« találkozókon (Európára vonatkozóan);

– »helyi« (nemzeti) találkozókon, amelyek az olasz, német, francia, brit, illetve spanyol piacra vonatkoztak.

[...]

22 A Bizottság a [vitatott] határozatban megállapított tények és jogi értékelés alapján bírságot szabott ki az érintett vállalkozásokra, amelynek összegét az [...] iránymutatásban, valamint az engedékenységi közleményben foglalt módszernek megfelelően számította ki.

23 A [vitatott] határozat rendelkező része 1. cikkének első bekezdése kimondja, hogy az alábbi vállalkozások megsértették az EK 81. cikk (1) bekezdését és az EGT-megállapodás 53. cikkének (1) bekezdését azáltal, hogy a megjelölt időszakokban a Közösségben és az EGT-ben az izosztatikus speciális grafit piacain megállapodásokban és összehangolt magatartásban vettek részt:

[...]

b) SGL [Carbon], 1993. július – 1998. február;

[...].

24 Ugyanezen rendelkezés második albekezdése szerint az alábbi vállalkozások megsértették az EK 81. cikk (1) bekezdését és az EGT-megállapodás 53. cikkének (1) bekezdését azáltal, hogy a megjelölt időszakokban a Közösségben és az EGT-ben az extrudált speciális grafit piacain megállapodásokban és összehangolt magatartásban vettek részt:

– SGL [Carbon], 1993. február – 1996. november;

[...].

25 A vitatott határozat rendelkező részének 3. cikke az alábbi bírságot szabja ki:

[...]

b) SGL [Carbon]:

– izosztatikus grafit: 18 940 000 euró

– extrudált grafit: 8 810 000 euró

[...].

26 Az említett 3. cikk elrendeli továbbá a bírságnak a [vitatott] határozat közlésétől számított három hónapon belüli megfizetését, 6,75%-os késedelmi kamat megfizetésének terhe mellett.

27 A [vitatott] határozatot 2002. december 20-án kelt levélben közölték valamenynyi felperessel. A levélben szerepel, hogy a Bizottság az [e] határozatban előírt határidő lejártakor behajtatja a szóban forgó összeget; abban az esetben viszont, ha az Elsőfokú Bírósághoz keresetet terjesztenének elő, semmiféle végrehajtási intézkedésre nem fog sor kerülni, feltéve, hogy a 4,75%-os kamatot megfizetik, és bankgaranciát adnak."

Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott határozat

12 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2003 márciusában benyújtott külön keresetleveleikben az SGL Carbon, valamint a többi érintett vállalkozás keresetet nyújtott be a vitatott határozat megsemmisítése iránt.

13 A megtámadott ítélet rendelkező részében az Elsőfokú Bíróság a következőképpen határozott:

„[...]

4) A T-91/03. sz., SGL Carbon kontra Bizottság ügyben:

– a vitatott határozat 3. cikkében a felperesre az izosztatikusgrafit-ágazatban elkövetett jogsértésért kiszabott bírság összege 9 641 970 euró;

– az Elsőfokú Bíróság a keresetet egyebekben elutasítja;

– a felperes viseli saját költségeinek kétharmad részét és a Bizottság költségeinek kétharmadát, a Bizottság viseli saját költségeinek egyharmad részét és a felperes költségeinek egyharmadát."

A fellebbezési eljárásban részt vevő felek kérelmei

14 Az SGL Carbon fellebbezésében azt kéri, hogy a Bíróság:

– elsősorban helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, a keresetét elutasító részében;

– másodlagosan: csökkentse tovább a rá kiszabott bírság összegét, valamint csökkentse a késedelmi kamat és az ítélethozatalig fizetendő kamat mértékét;

– kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

15 A Bizottság válaszbeadványában arra kéri a Bíróságot, hogy utasítsa el a keresetet, és kötelezze a fellebbezőt a költségek megfizetésére.

A fellebbezés

16 Fellebbezésének alátámasztására az SGL Carbon hat jogalapra hivatkozik.

17 Első jogalapjában az SGL Carbon előadja, hogy az Elsőfokú Bíróság megsértette a *ne bis in idem* elvét azzal, hogy figyelmen kívül hagyta az Egyesült Államokban a fellebbezőre kiszabott bírságot. A második jogalap az SGL Carbon egyedüli vezetői pozíciója miatt a rá kiszabott bírság összegének 35%-os emelése ellen irányul. Harmadik jogalapjával a fellebbező előadja, hogy az Elsőfokú Bíróság nem vizsgálta a fellebbező azon jogalapját, amely szerint a védelemhez való jogait – amennyiben azok része a meghallgatáshoz való jog – sérelem érte amiatt, hogy a vizsgálatot végző bizottsági csoport tagjai nem rendelkeztek megfelelő szintű német nyelvtudással. A negyedik jogalap az SGL Carbon Bizottsággal való együttműködésének az Elsőfokú Bíróság általi értékelésére vonatkozik. Ötödik jogalapjával a fellebbező azt sérelmezi, hogy az Elsőfokú Bíróság nem vette figyelembe a fellebbező gazdasági teljesítményét a fellebbező fizetőképességének a bírság megfizetésére tekintettel történő értékelésekor, így a bírság összege aránytalan. Végül hatodik jogalapjával a fellebbező azzal érvel, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen határozta meg a kamatlábat.

Az első jogalapról, amely a harmadik országokban kiszabott szankciók figyelembevételével kapcsolatos kötelezettség megsértésére vonatkozik

A felek érvei

18 Az SGL Carbon első jogalapjában előadja, hogy az Elsőfokú Bíróság jogszerűtlenül vonta kétségbe a *ne bis in idem* elvének alkalmazhatóságát a jelen ügyben, mivel a bírság összegének megállapítása során figyelembe kellett volna venni az Egyesült Államokban a fellebbezőre kiszabott szankciókat, legalább az összeg csökkentése érdekében.

19 A tárgyalás során az SGL Carbon előadta, hogy noha a Bíróság a C-289/04. P. sz., Showa Denko kontra Bizottság ügyben 2006. június 29-én hozott ítéletének (EBHT 2006., I-5859. o.) 50-63. pontjában és a C-308/04. P. sz., SGL Carbon kontra Bizottság ügyben 2006. június 29-én hozott ítéletének (EBHT 2006., I-5977. o.) 26–39. pontjában elutasította azt az érvelést, miszerint a Bizottság köteles volna a bírság mértékének megállapítása során figyelembe venni a valamely harmadik államban, ezen állam versenyjoga alapján kiszabott szankciókat, a Bizottság megalapozatlanul teljes mértékben figyelmen kívül hagyta e körülményeket.

20 Az SGL Carbon szerint ugyanis – a kiszabott szankciók arányosságának követelménye miatt – mérlegelési jogkörének gyakorlása során a Bizottság köteles figyelembe venni a valamely harmadik állam hatósága által kiszabott szankciókat.

21 A Bizottság úgy véli, hogy a fellebbező megalapozatlanul hivatkozik a *ne bis in idem* elvének megsértésére a jelen ügyben. Ugyanis a versenyjog területén a közigazgatási és bírósági eljárásoknak nem azonosak célkitűzései az Egyesült Államokban és a Közösségben.

22 A Bizottság érvelése szerint a Showa Denko kontra Bizottság ügyből és az SGL Carbon kontra Bizottság ügyből következik, hogy a közösségi jog semmiféle jogalapot nem tartalmaz a valamely harmadik országban valamely vállalkozásra kiszabott szankció figyelembevételének kötelezettségére nézve.

23 A Bizottság azt is hozzáteszi, hogy az ilyen szankciók figyelembevételére vonatkozó kötelezettség hiánya teljes mértékben megfelel az általános jogelveknek. Ugyanis ha valamely, az egész világra kiterjedő kartell világszinten rögzíti az árakat, a kartellben részt vevő vállalkozások nem egyetlen jogsértést követnek el, hanem a saját területükön tényleges vagy potenciális hatást kifejtő árrögzítést tiltó önálló jogrendszerek számával megegyező jogsértést.

A Bíróság álláspontja

24 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság a Showa Denko kontra Bizottság ügyben és az SGL Carbon kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítéleteiben már vizsgálta az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény hetedik kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikkében foglalt *ne bis in idem* elvének alkalmazhatóságát olyan esetben, amikor a harmadik állam hatóságai közbeléptek az adott állam területén hatályos versenyjog szerinti büntetéskiszabási hatáskörükben eljárva.

25 Ezzel kapcsolatban a Bíróság az SGL Carbon kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletének 28. pontjában, illetve a Showa Denko kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletének 52. pontjában emlékeztetett arra, hogy a nemzetközi keretek között működő kartellekre többek között az jellemző, hogy harmadik országok a saját területükön saját jogrendjüket alkalmazzák a kartellekre.

26 E tekintetben a Bíróság az SGL Carbon kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletének 29. pontjában, illetve a Showa Denko kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletének 53. pontjában megállapította, hogy a harmadik államok hatóságai, amelyek feladata a szabad verseny védelme – a területi illetékességük körében –, a hivatkozott államokban érvényes követelményeknek vannak alávetve. A más államok jogrendjét a versenyjog területén megalapozó tényezők ugyanis nemcsak meghatározott célokat és célkitűzéseket tartalmaznak, hanem különös anyagi szabályok elfogadásához, valamint a közigazgatási, büntető-jogi vagy polgári jogi területen teljesen eltérő jogkövetkezményekhez is vezetnek, amennyiben a hivatkozott államok hatóságai megállapították a versenyjog szabályainak megsértését.

27 Ebből a Bíróság álláspontja szerint az következik, hogy amikor a Bizottság valamely vállalkozás – akár nemzetközi jellegű kartellből származó – jogellenes magatartását szankcionálja, a Bizottság célja a közös piacon belül a szabad verseny védelme, amely az EK 3. cikk (1) bekezdésének g) pontja alapján a Közösség alapvető célkitűzése. A közösségi szinten védett jogtárgy sajátosságai miatt ugyanis a Bizottságnak az erre vonatkozó hatásköre alapján tett értékelése jelentősen különbözhet a harmadik államok hatóságai által végzett értékeléstől (lásd az SGL Carbon kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 31. pontját és a Showa Denko kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 55. pontját).

28 Ezért a Bíróság úgy döntött, hogy a *ne bis in idem* elve nem alkalmazható olyan helyzetben, amikor a harmadik államok jogrendje és versenyhatóságai a saját jogkörükben eljárva avatkoznak közbe (lásd az SGL Carbon kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 32. pontját és a Showa Denko kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 56. pontját).

29 A jelen fellebbezésre vonatkozóan megállapítható, hogy az Elsőfokú Bíróság lényegében azonos érvek alapján határozott úgy a megtámadott ítélet 112–116. pontjában, hogy a *ne bis in idem* elve nem alkalmazandó, amikor a Bizottság

közösségi jogra vonatkozó hatáskörét gyakorolja, még akkor sem, ha az adott állam versenyszabályainak megsértése miatt valamely harmadik állam hatóságai már szabtak ki szankciókat az érintett vállalkozásra.

30 A fentiekre tekintettel az SGL Carbon fellebbezésében előadott, a *ne bis in idem elv* sérelmére alapított érvek nem elfogadhatóak.

31 A fellebbezőnek a tárgyalás során előadott érvelését illetően – amely szerint az SGL Carbon kontra Bizottság ügyben hozott, illetve a Showa Denko kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletet úgy kellene értelmezni, mint amely arra vonatkozóan, hogy a Bizottság köteles-e valamely harmadik ország hatóságai által, az adott ország versenyszabályainak megsértése miatt kiszabott szankciókat figyelembe venni, lehetővé teszi a Bizottság mérlegelési jogkörének adott esetben történő „szűkítését", olyan értelemben, hogy a Bizottság mégis köteles lenne figyelembe venni az ilyen szankciókat – elegendő megállapítani, hogy ez az értelmezés az említett ítéletek, különösen azok 36., illetve 60. pontjának téves olvasatán alapul.

32 Az említett 36. és 60. pontban a Bíróság ugyanis nem csupán a *ne bis in idem elv* alkalmazhatóságáról határozott, hanem a felperesek másodlagos érvelésére vonatkozóan is, amelyben a felperesek az arányosság és a méltányosság elvének megsértését rótták fel az Elsőfokú Bíróságnak.

33 E tekintetben a Bíróság csupán emlékeztetett arra, hogy a közösségi versenyszabályok megsértése miatt kiszabott bírság összegének meghatározása a Bizottság e területen fennálló mérlegelési jogkörébe tartozik.

34 Következésképpen az Elsőfokú Bíróság nem követett el jogban való tévedést azzal, hogy a megtámadott ítélet 128. pontjában megállapította, hogy a Bizottság nem volt köteles figyelembe venni az Egyesült Államok hatóságai által az SGL Carbonra kiszabott szankciókat.

35 Az SGL Carbon által a fellebbezésének alátámasztására felhozott első jogalapot ezért el kell utasítani.

A második jogalapról, amely a fellebbezőre kiszabott bírság összegének a kartellben betöltött vezető szerepére figyelemmel történő jogellenes növelésére vonatkozik

36 Ez a jogalap két részből áll. Az SGL Carbon egyrészt arra hivatkozik, hogy bírság alapösszegének növelése jogellenes, mivel az Elsőfokú Bíróság által megállapított tényállás egyáltalán nem alapozza meg ezt a növelést. Másrészt a fellebbező szerint az Elsőfokú Bíróság megsértette a védelemhez való jogát azzal, hogy a vitatott határozat meghozatala előtt a fellebbezőnek nem volt tudomása egy, a védekezés szempontjából alapvető körülményről, nevezetesen arról, hogy a Bizottság őt fogja a kartell egyedüli vezetőjének tekinteni.

A második jogalap első részéről

– A felek érvei

37 Az SGL Carbon azzal érvel, hogy az Elsőfokú Bíróság által neki tulajdonított kartellvezetői pozíció nem felel meg a megtámadott ítéletben ismertetett ténybeli háttérnek.

38 A fellebbező továbbá úgy véli, hogy a ténybeli körülmények, különösen a Bíróság egyébként ellentmondásos megállapításai, nem alkalmasak arra, hogy igazolják a rá kiszabott bírság összegének növelését.

39 A Bizottság álláspontja szerint amennyiben a fellebbező vitatja az Elsőfokú Bíróság által tett, a fellebbezőnek a kartell vezetőjeként betöltött szerepére vonatkozó ténymegállapításokat, a jogalapnak ez a része elfogadhatatlan.

40 A Bizottság azt is hozzáteszi, hogy a fellebbező azon érvelése – amely szerint a bírság összege tükrözi a vezetői minőséget – elfogadhatatlan, mivel az Elsőfokú Bíróság előtt már felhozott érvek ismétléséről van szó.

– A Bíróság álláspontja

41 Előzetesen arra kell rámutatni, hogy az EK 225. cikk (1) bekezdéséből és a Bíróság alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből az következik, hogy kizárólag az Elsőfokú Bíróság rendelkezik hatáskörrel egyrészt a tényállás megállapítására, kivéve, ha megállapításainak anyagi pontatlansága a hozzá benyújtott eljárási iratokból ered, másrészt a tények értékelésére. Amint az Elsőfokú Bíróság megállapította vagy értékelte a tényállást, az EK 225. cikk értelmében a Bíróság rendelkezik hatáskörrel a tények jogi minősítésének és az abból az Elsőfokú Bíróság által levont jogkövetkezmények felülvizsgálatára. A Bíróság tehát nem rendelkezik hatáskörrel sem a tényállás megállapítására, sem – fő szabályként – az Elsőfokú Bíróság által az e tényállás alátámasztására elfogadott bizonyítékok megvizsgálására. Amennyiben a bizonyítékok megszerzése szabályszerűen történt, valamint az általános jogelveket és a bizonyítási teherre és a bizonyításfelvételre vonatkozó eljárási szabályokat tiszteletben tartották, kizárólag az Elsőfokú Bíróság feladata annak mérlegelése, hogy a hozzá benyújtott bizonyítékoknak milyen bizonyító erőt tulajdonít. E

mérlegelés, eltekintve e bizonyítékok elferdítésétől, nem minősül a Bíróság vizsgálata alá tartozó jogkérdésnek (lásd a C-551/03. P. sz., General Motors kontra Bizottság ügyben 2006. április 6-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-3173. o.] 51. és 52. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

42 A második jogalap első részét illetően meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 316–331. pontjában részletesen vizsgálta azon ténybeli körülményeket, amelyek a Bizottságot arra késztették, hogy az SGL Carbont a kartell vezetőjének tekintse, és e szerepet súlyosító körülményként értékelje.

43 E körülmény tekintetében meg kell állapítani, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint (lásd különösen a C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P – C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 28-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-5425. o.] 240–242. pontját), a jogsértés súlyát számos tényező alapján kell meghatározni, amelyekre vonatkozóan a Bizottság mérlegelési jogkörrel rendelkezik. A fent hivatkozott iránymutatásnak megfelelően a bírság összegének megállapítása során a súlyosító körülmények létezésének figyelembevételével a Bizottság mindössze azon feladatának tesz eleget, hogy felügyelje a közösségi versenyjog szabályainak betartását.

44 A jogsértés súlyának meghatározásánál figyelembe kell venni az egyes vállalkozások magatartását, a kartell létrehozásában játszott szerepüket, valamint az abból származó előnyüket (lásd ebben az értelemben a 100/80–103/80. sz., Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. június 7-én hozott ítélet [EBHT 1983., 1825. o.] 129. pontját).

45 Ilyen körülmények között az SGL Carbon által felvetett, a kartell vezetőjeként betöltött szerepéhez kötődő súlyosító körülményre vonatkozó érvelés arra irányul, hogy a Bíróság vizsgálja meg újra azon ténybeli elemek összességét, amelyekről az Elsőfokú Bíróság már nyilatkozott.

46 E tekintetben az SGL Carbon semmilyen dokumentumra vagy más olyan bizonyítékra nem hivatkozik, amely alkalmas lenne annak alátámasztására, hogy az Elsőfokú Bíróság jogban való tévedést követett volna el e vállalkozásnak akár a kartell létrehozásában, akár annak fejlődésében játszott szerepének mérlegelése során.

47 Ráadásul az említett mérlegelés sem az SGL Carbon, sem a kartellben részt vevő más vállalkozásnak a kartellben betöltött szerepének az értékelésére vonatkozóan nem tartalmaz ellentmondásokat.

48 Mindebből következően a második jogalap első részét – mint elfogadhatatlant – el kell utasítani.

A második jogalap második részéről

– A felek érvei

49 Az SGL Carbon előadja, hogy a Bizottság nem hallgatta meg szabályszerűen a jogsértés megítélésére vonatkozóan, és az Elsőfokú Bíróság figyelmen kívül hagyta e körülmény jogi jelentőségét. Kifogásközlésében a Bizottság ugyanis egy másik

vállalattal közösen tulajdonította neki a kartellben játszott vezetői szerepet. Ezzel szemben a vitatott határozat indokolásának 485–488. pontjában egyedül a fellebbezőt tekintette „az izosztatikus grafitból készült termékek piacán elkövetett jogsértés felbujtójának és vezetőjének", és őt sújtotta a bírság alapösszegének legnagyobb mértékű – 50%-os – emelésével.

50 Az SGL Carbon úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság megsértette a védelemhez való jogát. A kifogásközlés ugyanis nem korlátozódhatott volna annak megemlítésére, hogy a bírságot a jogsértés súlyosságát és időtartamát figyelembe véve fogják megállapítani, hanem a hatékony védekezés lehetőségének biztosítása érdekében fel kellett volna sorolnia azon körülményeket, amelyeket a Bizottság a határozat meghozatalánál figyelembe vehet.

51 Az SGL Carbon kiemeli, hogy vélelmezett vezetői minőségét a bírság összegének meghatározásakor lényeges tényezőként vették figyelembe. Amennyiben a kifogásközlés jelezte volna, hogy a Bizottság a jogsértés súlyát erre tekintettel fogja megítélni, a fellebbező tiltakozott volna.

52 A Bizottság érvelése szerint az Elsőfokú Bíróság helyesen döntött úgy, hogy a védelemhez való jogot – különösen a meghallgatáshoz való jogot – tiszteletben tartották, amennyiben a kifogásközlés tartalmazta az elkövetett jogsértésekre vonatkozó fontosabb ténybeli és jogi elemeket, mint például a jogsértés súlyát és időtartamát. Ugyanis a védelemhez való jog nem vonatkozik arra, hogy a Bizottság a bírság összegének megállapítása során hogyan kívánja értékelni a jogsértés súlyát és időtartamát.

53 A Bizottság úgy véli, hogy a fellebbezőnek – mint a kartell vezetőjének – tevékenysége vagy ennek a körülménynek az Elsőfokú Bíróság általi értékelése olyan ténykérdések, amelyek a fellebbezés során nem képezhetik felülvizsgálat tárgyát, kivéve a bizonyítékok elferdítésének esetét.

54 A Bizottság e tekintetben megállapítja, hogy a fellebbező nem vonta kétségbe az Elsőfokú Bíróság ténymegállapításainak jogszerűségét.

– A Bíróság álláspontja

55 Emlékeztetni kell arra, hogy egyfelől a kifogásközlés, másfelől az iratokba való betekintés biztosítja a vizsgálat alá vont vállalkozás számára, hogy megismerhesse a Bizottság rendelkezésére álló bizonyítékokat és védelemhez való jog teljes érvényesülését (lásd a C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P – C-252/99. P. és C-254/99. P. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. október 15-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-8375. o.] 315. és 316. pontját, valamint a C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-123. o.] 66. és 67. pontját).

56 Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik az is, hogy a Bizottság teljesíti a vállalkozások meghallgatáshoz való jognak tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettségét, amikor a kifogásközlésében jelzi azokat a fő ténybeli és jogi elemeket, amelyek bírság kiszabását vonhatják maguk után, mint például a feltételezett jogsértés súlya és időtartama, továbbá az a körülmény, hogy ez utóbbit szándékosan vagy gondatlanságból követték-e el (lásd e tekintetben a 322/81. sz., Michelin kontra Bizottság ügyben 1983. november 9-én hozott ítélet [EBHT 1983., 3461. o.] 19. és 20. pontját, valamint a Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 428. pontját).

57 A jelen fellebbezést illetően meg kell állapítani, hogy a megtámadott ítélet 138–142. pontjában az Elsőfokú Bíróság helyesen határozta meg a kifogásközlésre és a vállalkozások meghallgatáshoz való jogára vonatkozó jogi hátteret.

58 Ezután az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 144. és 145. pontjában helyesen döntött úgy, hogy a védelemhez való jogot tiszteletben tartották, amikor az SGL Carbon számára lehetővé tették, hogy észrevételeket tegyen az elkövetett jogsértés súlyára, időtartamára és természetére vonatkozóan. Az Elsőfokú Bíróság az említett ítélet 146. pontjában helyesen fejtette ki azt is, hogy a Bizottság nem köteles kifogásközlésében ismertetni, hogy a bírság összegének meghatározásához miként használja fel ezen elemeket (lásd e tekintetben a Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 434., 435. és 439. pontját).

59 Mindebből az következik, hogy az Elsőfokú Bíróság nem követett el jogban való tévedést, amikor úgy ítélte meg, hogy a kifogásközlés kellően pontos tájékoztatást tartalmazott arra a módra vonatkozóan, ahogyan a Bizottság a bírság összegét meg kívánta állapítani, különösen az elkövetett jogsértés súlyát illetően.

60 Különösen fontos megemlíteni, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 148. pontjában megállapította, hogy a kifogásközlés tartalmazott tájékoztatást arra nézve, hogy az SGL Carbon irányítóként és felbujtóként vett részt a jogsértésben. A fellebbező tehát tudott arról, hogy a bírság megállapítása során ezt a körülményt is figyelembe vehetik.

61 Az Elsőfokú Bíróság azt is helyesen mondta ki a megtámadott ítélet 149. pontjában, hogy semmilyen körülmény sem utal arra, hogy az SGL Carbont – mint a kartell vezetőjét – nagyobb felelősség terhelné amiatt, hogy a Bizottság a vitatott határozatban a kartellben részt vevő más vállalkozásnak nem tulajdonított ilyen szerepet.

62 Amint arra a indítványának 59. pontjában főtanácsnok rámutatott, ilyen körülmények között az a tény, hogy a Bizottság a vitatott határozatban a kartell egyedüli vezetőjének tekintette az SGL Carbont, nem változtat e vállalkozás helyzetén annyira, hogy sértené a védelemhez való jogát, mivel a kifogásközlés

természetéből adódóan ideiglenes, és a Bizottság a felek által előterjesztett észrevételek és más ténymegállapítások alapján elvégzett értékelés során módosíthatja.

63 A második jogalap második része tehát nem megalapozott.

64 Mindebből az következik, hogy az SGL Carbon által a fellebbezésének alátámasztására felhozott második jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

A harmadik jogalapról: a meghallgatáshoz való jog – mint a védelemhez való jogok egyikének – megsértése

A felek érvei

65 Az SGL Carbon előadja, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 154. pontjában tévesen állapította meg, hogy a vizsgálatot végző bizottsági csoport tagjainak hiányos nyelvtudására vonatkozóan semmilyen komoly bizonyíték nem állt rendelkezésre. A fellebbező szerinte bizonyította azt, hogy mennyiben és milyen körülmények alapján jutott arra a feltételezésre, hogy a csoport tagjai közül senki sem ismeri megfelelően ezt a nyelvet.

66 Az SGL Carbon szerint a Bizottság alkalmazottjainak – akár közvetlenül, akár fordítás útján – meg kell érteniük az érintett vállalkozás által ismertetett összes adatot.

67 A Bizottság megállapítja, hogy az Elsőfokú Bíróság megítélése szerint ezen állítás alátámasztására a fellebbező semmilyen komoly bizonyítékot nem terjesztett elő.

68 A Bizottság hangsúlyozza, hogy egyik vagy másik alkalmazott egyéni nyelvtudásának a legcsekélyebb szerepe sincs a védelemhez való jog tiszteletben tartására nézve. A közigazgatási eljárást ugyanis a Versenypolitikai Főigazgatóság folytatja, és a Bizottság – intézményként eljárva hozott – határozata zárja le.

69 A Bizottság azt is hozzáteszi, hogy az eljárás során folytatott levelezés – egyetlen kivételtől eltekintve – német nyelven zajlott. Egyedül a fellebbezőnek továbbított harmadik információkérés volt angolul, de a fellebbező nem kért fordítást, hanem beérte azzal, hogy németül válaszolt.

A Bíróság álláspontja

70 Meg kell állapítani, hogy a védelemhez való jog tiszteletben tartása minden olyan eljárásban, amely szankció, különösen bírság vagy kényszerítő bírság kiszabásához vezethet, a közösségi jog alapelvét képezi, amelyet a közigazgatási eljárás során is biztosítani kell (lásd különösen a C-194/99. P. sz., Thyssen Stahl kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-10821. o.] 30. pontját).

71 A védelemhez való jog tiszteletben tartása megköveteli, hogy az eljárás alá vont vállalkozás a közigazgatási eljárás folyamán hatékonyan tudja ismertetni a felhozott tények helytállóságára és relevanciájára, valamint a Bizottság által lefoglalt iratokra vonatkozó álláspontját (lásd a C-310/93. P. sz., BPB Industries és British Gypsum kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítélet [EBHT 1995., I-865. o.] 21. pontját).

72 A fellebbezés alátámasztására felhozott harmadik jogalapra vonatkozóan, amennyiben az SGL Carbon azon érvelésnek – az Elsőfokú Bíróság megtámadott ítéletének 154. pontjában szereplő – elutasítását vitatja, amely szerint a Bizottság olyan alkalmazottakra bízta az ügy iratait, akik nem rendelkeznek megfelelő német nyelvtudással, meg kell jegyezni, hogy e következtetés az Elsőfokú Bíróságnál előterjesztett tények értékelésén és bizonyítékok mérlegelésén alapul, amely – amint az a jelen ítélet 41. pontjában már említésre került – fellebbezés keretében nem vitatható.

73 Még ha feltételezzük is azon állítás megalapozottságát, miszerint a Bizottságnak az üggyel megbízott alkalmazottai nem rendelkeztek a szükséges nyelvismerettel, amennyiben az SGL Carbon a védelemhez való jog Bizottság általi megsértésére hivatkozik, elegendő megjegyezni, hogy a kartellügyekre vonatkozó vizsgálat lefolytatásával megbízott csoport tagjainak nyelvtudása önmagában nem meghatározó abból a szempontból, hogy a Bizottság esetleg megsértette-e a védelemhez való jogot.

74 Következésképpen az Elsőfokú Bíróság nem követett el jogban való tévedést, amikor megállapította, hogy a Bizottság nem sértette meg a védelemhez való jogot.

75 Az SGL Carbon által a fellebbezésének alátámasztására felhozott harmadik jogalapot tehát el kell utasítani.

A negyedik jogalapról: az SGL Carbon Bizottsággal való együttműködésének a figyelmen kívül hagyása

A felek érvei

76 Az SGL Carbon arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság nem vette figyelembe azon érveket, amely szerint a Bizottsággal folytatott együttműködését alulértékelték más érintett vállalkozásokhoz képest. Ugyanis a Bizottság mindössze 35%-kal csökkentette a bírság összegét, holott 50–75%-os csökkentés lett volna helyénvaló.

77 A fellebbező úgy véli, hogy együttműködése legalább olyan mértékű volt, mint más vállalkozásoké, és kizárólag ő szolgált információkkal a többi vállalkozás kartellben való részvételét illetően.

78 Az SGL Carbon álláspontja szerint annak a kérdésnek, hogy a Bizottság határozatában megállapítja-e a vele együttműködő vállalkozások által feltárt jogsértések fennállását, vagy sem, önmagában nem kellene jelentőséget tulajdonítani. Ellenkező esetben ugyanis az együttműködni kívánó vállalkozások minden pillanatban attól tarthatnának, hogy együttműködésük figyelembevételére – mint a fellebbező esetében – nem, vagy nem teljes mértékben kerül sor.

79 A Bizottság álláspontja szerint az Elsőfokú Bíróság nem követett el jogban való tévedést az SGL Carbonnak a vizsgálat során tanúsított együttműködésével kapcsolatban. Az Elsőfokú Bíróság helyesen ítélte meg a fellebbező, illetve a többi

érintett vállalkozás közreműködését. Mivel az SGL Carbon közreműködése nem járult hozzá a jogsértés bizonyításához, a bírság összegének csökkentésekor nem volt mód annak figyelembevételére.

80 A Bizottság úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság helyesen értékelte az érintett vállalkozásoknak a vizsgálatban való közreműködésére vonatkozó bizonyítékokat. A fellebbező nem fejtette ki, hogy ezen értékelés mi módon ferdíthette volna el a bizonyítékokat, pedig a fellebbezés keretében csak ennek ellenőrzésére van lehetőség.

A Bíróság álláspontja

81 Amint a jelen ítélet 43. pontjában már megállapításra került: a Bizottság széles körű mérlegelési jogkörrel rendelkezik a bírság kiszámításának módszerét tekintve, és e tekintetben lehetősége van számos elemet figyelembe venni, köztük az érintett vállalkozásoknak a Bizottság szolgálatai által folytatott eljárásban való együttműködését. E vonatkozásban a Bizottságnak összetett ténybeli értékelést kell végeznie, mint például az említett vállalkozások együttműködése.

82 A jelen ügyre vonatkozóan meg kell állapítani, hogy a megtámadott ítélet 358–362. pontjában az Elsőfokú Bíróság az erre vonatkozó értékelését az engedékenységi közleményre alapozta, amely szerint csak egyetlen vállalkozás – mégpedig az, amelyik elsőként szolgáltat bizonyítékot a kartell fennállására vonatkozóan – részesülhet a bírság lényeges csökkentésének kedvezményében, kizárva így azokat az vállalkozásokat, amelyek a közigazgatási eljárás későbbi szakaszában ugyanezen kartellre vonatkozóan szolgáltatnak különösen fontos bizonyítékot.

83 Az ítélkezési gyakorlat szerint valamely vállalkozásnak a Bizottsággal való együttműködése csak akkor igazolhatja a bírság összegének az engedékenységi közlemény alapján történő csökkentését, ha ténylegesen lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy megállapítsa a jogsértést, és véget vessen annak (lásd ebben az értelemben a C-297/98. P. sz., SCA Holding kontra Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-10101. o.] 36. pontját, valamint a Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 399. pontját).

84 Egészen pontosan: noha az engedékenységi közlemény C. és B. szakasza már rendelkezik a kartell létezésére vonatkozóan elsőként bizonyítékot szolgáltató vállalkozás számára a bírság összegének csökkentéséről, a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2006. C 298., 17. o.) megerősítette és megszilárdította azon célkitűzést, amely a vállalkozásoknak – különösen az elsőként bizonyítékot szolgáltató vállalkozásoknak – a Közösséget érintő titkos kartellek felderítésében való együttműködését kívánja előmozdítani.

85 Jelen ügyben az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 360. pontjában megállapította, hogy egyetlen vállalkozás – de nem az SGL Carbon – szolgáltatott elsőként bizonyítékot.

86 Következésképpen az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 367. pontjában úgy ítélte meg, hogy az SGL Carbon a kartellben betöltött vezető szerepe miatt nem felelt meg az engedékenységi közleményben foglalt feltételeknek, amelyek alapján a rá kiszabott bírság lényeges csökkentésére számíthatott volna. Egy ilyen, ténybeli elemeken nyugvó értékelés nem vonható kétségbe a fellebbezés keretei között.

87 Az SGL Carbonnak a Bizottsággal való együttműködésének a figyelembevételére vonatkozó érvelését illetően – függetlenül attól, hogy e vállalkozást a kartell

vezetőjének minősítették – meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 368. pontjában helyesen ítélte meg, hogy a Bizottság nem volt köteles a bírság jelentős csökkentésével jutalmazni ezt az együttműködést, amely nem könnyítette meg ténylegesen a kartell fennállásának megállapítását, valamint nem tette lehetővé a kartell megszüntetését.

88 Az SGL Carbon azon állítását illetően, amely szerint az ő együttműködését a kartellben részt vevő más vállalkozásokhoz képest alulértékelték, meg kell állapítani – amint arra az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 371. pontjában helyesen emlékeztetett –, hogy a Bizottság széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik egy adott vállalkozás együttműködése minőségének és hasznosságának megítélésére vonatkozóan, különösen a többi vállalkozás közreműködéséhez viszonyítva.

89 Márpedig az SGL Carbon semmiféle adatot nem szolgáltatott arra nézve, hogy az Elsőfokú Bíróság jogban való tévedést követett el az arra irányuló elemzése során, hogy a Bizottság mily módon gyakorolta mérlegelési jogkörét a vállalkozásoknak a Bizottsággal való – a vizsgálat alatt tanúsított – együttműködésére vonatkozóan.

90 Ebből következően az SGL Carbon nem tudta bizonyítani, hogy az Elsőfokú Bíróság által az SGL Carbonnak a Bizottsággal való együttműködésére vonatkozóan tett megállapítások jogban való tévedésen alapulnak.

91 Az SGL Carbon által a fellebbezésének alátámasztására felhozott negyedik jogalapot ezért el kell utasítani.

Az ötödik jogalapról: a bírság aránytalan jellege

A felek érvei

92 Az SGL Carbon érvelése szerint az Elsőfokú Bíróság tévesen állapította meg, hogy a Bizottság a bírság összegének megállapítása során nem köteles figyelembe venni az érintett vállalkozás gazdasági helyzetét.

93 Az SGL Carbon hangsúlyozza, hogy az Elsőfokú Bíróságnak – a bírság kiszabásához fűződő pénzügyi hatások figyelmen kívül hagyásával – nem lenne szabad elfogadnia valamely vállalkozásnak a bírság kiszabása miatt bekövetkező csődbe jutását. Az arányosság elve ugyanis maga után vonja a szankcióknak az érintett vállalkozás gazdasági helyzetéhez viszonyított ésszerű jellegének a figyelembevételét.

94 A Bizottság úgy ítéli meg, hogy az ötödik jogalap elfogadhatatlan. Az SGL Carbon ugyanis azt kívánja elérni egy sor, az Elsőfokú Bíróság megtámadott ítéletében foglalt megállapításokon kívül eső érvre hivatkozva, hogy újra tegyék vizsgálat tárgyává a bírság meghatározásának helytállóságát. Pedig az ilyen ténymegállapítások nem tartoznak a Bíróságnak a fellebbezési eljárás keretein belül folytatott felülvizsgálata alá.

95 A Bizottság szerint az ötödik jogalap mindenképpen megalapozatlan. Az Elsőfokú Bíróság teljes körű felülvizsgálati jogkörével élve megerősítette az állandó ítélkezési gyakorlatot, amely szerint a Bizottság nem köteles a bírság összegének meghatározása során figyelembe venni a vállalkozás gazdasági helyzetét.

96 A Bizottság hozzáteszi, hogy az Elsőfokú Bíróság jelentősen mérsékelte a fellebbezőre kiszabott bírság összegét, meghaladva a Bizottság által megadott csökkentést.

A Bíróság álláspontja

97 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a jelen ítélet 41. pontjában már szerepelt – a fellebbezési eljárásban a Bíróság hatásköre nem terjed ki az Elsőfokú Bíróság által megállapított tényállás felülvizsgálatára, leszámítva az eljárási iratokból eredő megállapítások tárgyi pontatlanságának, a bizonyítékok elferdítésének, a bizonyítékok hibás jogi minősítésének esetét, valamint annak felülvizsgálatát, hogy a bizonyítási teherre és a bizonyításfelvételre vonatkozó szabályokat tiszteletben tartották-e.

98 A Bíróságnak az sem feladata, hogy a fellebbezés keretében méltányossági okból saját értékelésével helyettesítse az Elsőfokú Bíróság értékelését, hiszen ez utóbbi teljes körű bírói felülvizsgálati jogkörében dönt a vállalkozásokra a közösségi versenyjog megsértése miatt kiszabott bírságok összegéről (lásd a C-219/95. P. sz., Ferriere Nord kontra Bizottság ügyben 1997. július 17-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-4411. o.] 31. pontját, valamint a C-407/04. P., Dalmine kontra Bizottság ügyben 2007. január 25-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-835. o.] 152. pontját).

99 Amennyiben az SGL Carbon a rá kiszabott bírság arányosságát kívánja kétségbe vonni, ezt a jogalapot elfogadhatatlannak kell nyilvánítani, mivel olyan ténybeli elemek felülvizsgálatára irányul, amelyre a fellebbezési eljárás keretében a Bíróságnak nincs hatásköre (lásd még a C-359/01. P. sz., British Sugar kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-4933. o.] 47. és 48. pontját, valamint a Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 245. és 246. pontját).

100 Azon érvelésre vonatkozóan, amely szerint az Elsőfokú Bíróság elmulasztotta figyelembe venni az SGL Carbon fizetőképességét, meg kell állapítani, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint – amelyre a megtámadott ítélet 333. pontja helyesen hivatkozik – a Bizottság a bírság összegének meghatározása során nem köteles figyelembe venni az érintett vállalkozás veszteséges pénzügyi helyzetét, mivel az ilyen kötelezettség elismerése indokolatlan versenyelőnyhöz juttatná a piaci feltételekhez legkevésbé alkalmazkodó vállalkozásokat (lásd a 96/82–102/82., 104/82., 105/82., 108/82. és 110/82. sz., IAZ International Belgium és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. november 8-án hozott ítélet [EBHT 1983., 3369. o.] 54. és 55. pontját, valamint az SGL Carbon kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 105. és 106. pontját).

101 Ilyen körülmények között az Elsőfokú Bíróság nem követett el jogban való tévedést, amikor a megtámadott ítélet 333. pontjában elutasította a fellebbező pénzügyi teljesítőképességének a Bizottság általi figyelmen kívül hagyására alapított jogalapot.

102 Az SGL Carbon által a fellebbezésének alátámasztására felhozott ötödik jogalapot tehát el kell utasítani.

A hatodik jogalapról: a Bizottság által megállapított kamatok jogellenessége

A felek érvei

103 Az SGL Carbon szerint az Elsőfokú Bíróság nem vizsgálta meg a kamatok mértékének megállapítására vonatkozó érveit, és emiatt a megtámadott ítélet e része jogilag téves.

104 Az SGL Carbon fenntartja, hogy az őt terhelő kamat túlzottan magas. A Bizottság nem állapíthat meg jogalap nélkül a piaci szintnél egyértelműen magasabb kamatot. Az SGL Carbon szerint a magas kamatok megállapításával a Bizottság újabb szankciót rótt ki rá.

105 Az SGL Carbon véleménye szerint az Elsőfokú Bíróság semmi esetre sem utasíthatta el megalapozottan a vállalkozások által a rájuk kiszabott bírság kiegyenlítése gyanánt teljesített ideiglenes kifizetéseket terhelő kamatra való utalást arra hivatkozva, hogy az csupán a Közösség jogalap nélküli gazdagodásának elkerülésére szolgál. A még meg nem fizetett bírságra alkalmazandó kamat mértékének ugyanis kizárólag az lehet a célja, hogy megakadályozza, hogy az érintett vállalkozás hasznot húzzon a bankgarancia adásából.

106 A Bizottság érvelése szerint a hatodik jogalapot elfogadhatatlannak kell nyilvánítani, amennyiben az kamat megállapításának a fellebbezési eljárás keretében történő, a Bíróság általi felülvizsgálatára irányul.

107 A Bizottság úgy véli, hogy ez a jogalap semmi esetre sem megalapozott. Ugyanis ha a vállalkozások gazdasági előnyhöz jutnának a bírság kifizetésének halogatásával, az gyengítené a szankciók hatását, és a késedelmesen teljesítő vállalkozások pénzügyi előnyhöz jutnának azon vállalkozásokhoz képest, amelyek az előírt határidőig eleget tesznek fizetési kötelezettségüknek.

108 A Bizottság hozzáteszi, hogy az Elsőfokú Bíróság a jogilag megkövetelt módon indokolta, hogy a Bizottság nem élt vissza mérlegelési jogkörével a kamat megállapítása során, és hogy a fellebbező semmilyen érvet nem hozott fel, amely alkalmas lenne a késedelmi kamat aránytalan voltának alátámasztására.

A Bíróság álláspontja

109 Emlékeztetni kell arra, hogy az Elsőfokú Bíróság az előtte felhozott jogalapra válaszul a megtámadott ítélet 411. pontjában utalt az állandó ítélkezési gyakorlatra, amely szerint a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése értelmében a Bizottságra ruházott hatáskör magában foglalja a bírság esedékessége határidejének, valamint azon időpont megállapítását, amelytől késedelmi kamatot kell fizetni, valamint a késedelmi kamat mértékének és a határozat végrehajtása módjának megállapítását.

110 A Bizottság e hatásköre hiányában ugyanis fizetési késedelem esetén a vállalkozások előnyhöz juthatnának, és ez gyengítené a szankciók hatását (az SGL Carbon kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 114. pontja).

111 Következésképpen az Elsőfokú Bíróság helyesen ítélte meg, hogy a Bizottság jogosan állapított meg a piacon egy közepes hitelező által érvényesítettnél magasabb kamatmértéket, ami szükséges volt ahhoz, hogy visszatartsa a vállalkozásokat a bírság megfizetése során az időhúzásra irányuló magatartástól (az SGL Carbon kontra Bizottság ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 115. pontja).

112 Hozzá kell tenni, hogy az SGL Carbon nem bizonyította, hogy az Elsőfokú Bíróság jogban való tévedést követett el a megtámadott ítélet 412. pontjában, amikor

kimondta, hogy a Bizottság nem lépte túl mérlegelési jogkörének határát a késedelmi kamat mértékének megállapítása során. A fellebbező ugyanis beérte azzal, hogy az Elsőfokú Bíróság erre vonatkozóan tett ténymegállapításainak felülvizsgálatát kérje.

113 Ez az érvelés azonban nem képezi a Bíróságnak a fellebbezési eljárás keretében folytatott felülvizsgálatának a tárgyát (lásd a C-113/04. P. sz., Technische Unie kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 21-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-8831. o.] 81–83. pontját). Következésképpen a jogalapot – mint elfogadhatatlant – el kell utasítani.

114 Az SGL Carbon azon állítását illetően, amely szerint helytelenül utasították el – mint késedelmest – az arra a tényre alapított érvelését, hogy a Bizottság készpénzzel történő ideiglenes kifizetések esetén 2%-os kamatot engedélyez, elegendő megállapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság az eljárási szabályzat 48. cikkének 2. §-a értelmében helyesen minősítette új jogalapnak ezt az érvet, amely az eljárást megindító keresetben nem szerepel. Következésképpen a megtámadott ítélet 413. pontjában az Elsőfokú Bíróság megalapozottan utasította el ezt a jogalapot, mint elfogadhatatlant.

115 Az SGL Carbon által a fellebbezésének alátámasztására felhozott hatodik jogalap tehát részben megalapozatlan, részben elfogadhatatlan.

116 Mindebből az következik, hogy az SGL Carbon által a fellebbezésének alátámasztására felhozott jogalapok egyikének sem lehet helyt adni, ezért a fellebbezést el kell utasítani.

A költségekről

117 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján, amelyet ugyanezen szabályzat 118. cikke értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Az SGL Carbont, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) A fellebbezést elutasítja.

2) Az SGL Carbon AG-t kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások